

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concursuri, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Religiositatea noastră.

Creștini adevărați, în senzul nobil al cuvântului, pot fi numai aceia, cari sunt credincioși convingși și conștii de ceea-ce sunt. O spoială a religiei creștine, o credință numai de modă, nu valorează mai mult decât un păgânism condamnat. Faptele creștinului inconștiu, nici odată nu vor fi creștinești. De aceea, când educațiunea religioasă, și peste tot activitatea preoției, nu obține succesul de a crește bisericii credincioși din convingere, a săvârșit lucru de jumătate. Faptele celor mai mulți creștini de ai noștri, fiind de aceștia vorba, arată că nu sunt veritabili, și la aceasta poartă vina și preoțimea, încât la timpul său n-a stăruit în apostolat, cu vreme și fără vreme, dar și curentele dușmănoase bisericii.

Să susține că mai demult, când biserica noastră avea preoți mai simpli, poporul era mai religios decât acum, când preoții stau la nivelul culturii. Dar cauza nu o putem afla nici decât în deosebirea activității pastorale, pentru-că preoții de acum, neasămănat sunt mai activi și conștii de datorințe decât cei de pe vremuri. Religiositatea străbunilor noștri nu era decât un bigotism pronunțat accesibil vremilor, în cari biserica nu cunoștea decât lupte prozelitice, dar nu și curente anticreștine. Religiositate din convingere poate fi numai acolo, unde credința se propune sistematic prin catehizare și predică și nivelul acestora, mai demult, încă a stat pe o treaptă mai de jos ca acum. Deci cauza deosebirei dintre acum și trecutul poporului nostru, sub raport religios, cred a nu greși când, o reduc la modernizarea preoției în purtare și a poporului în modul de gândire. Preoțimea s'a abătut dela modul de viață tradițională în contact cu poporul, — care de-altfel, în multe privințe nu s'ar mai potrivit împrejurărilor actuale dominante — iar poporul e inficiat de ideile scrinate ale curentelor anticreștine, propagate de socialism și chiar liber-cugetători, aflători printru toate neamurile.

În astfel de împrejurări, corespunzător timpului nostru, locul bigotismului din biserică trebuie să-l ocupe creștinismul veritabil, conștiu și convingși de adevărul credinței și a moralei sale.

Aceasta se poate însă realiza numai pe calea întinsă a educațiunii și instrucțiunii religioase și încă ceva, cum se va arăta mai la vale.

În mijlocul curentelor anticreștine din timpul nostru, neglijarea educațiunii și instrucțiunii religioase, are urmările cele mai funeste. Ca pildă ne poate servi poporul francez, care a eschis din școale învățământul religiei, și acum, pe tipul răsboiului, indeosebi, se pot constata urmările. Ca probe reproduc aici constatările unor preoți francezi romano-catolici.

În teritoriul ocupat de Germani, un preot francez, în aniversarea sa cu un preot militar german spune acestea: »Statul francez nu va învinge, fiind-că are o tinerime fără Dumnezeu, fără credință, fără evanghelie. Când noi am fi creștini, am învinge. Dar tinerimea noastră crește fără Dumnezeu, — de aceea poporul merge spre perire. Statul a făcut greutăți, a fost dușmanul religiei, pas cu pas a mers înainte în contra practicării și a instrucțiunii religiei, — din planul de învățământ al școalelor a șters învățământul religiei. De aici începutul regresului și perirei țării.

Alt preot într'o broșură datată din 1912 sub ritul sugestiv »Apostolatul copiilor mici«, zugrăvește, în mod pătrunzător, însămnătatea educațiunii religioase. »Francezii — zice el — sunt poporul acela de pe pământ, care mai mult profanează numele lui Dumnezeu; mai mult pângărește ziua Domnului, care produce mai multă supărare și-și și altor popoare, în loc de a face penitență. Iar Învățătorul nostru și Domnul ne spune: Dacă nu vă veți pocăi, veți peri. Pocăința singură ne curăță păcatele trecutului, rugăciunea ne hărăzește grația, singure aceste ne pot dărui un viitor mai bun. Totuși, ah! noi nu ne rugăm, cel puțin nu ne rugăm destul. Ne plângem: Noi nu avem oameni. Ce mirare! Dar noi am părăsit practicarea celor 4 porunci: evanghelie, apostolat, penitență, rugăciune. Unii cred că Franța nu mai poate fi creștină, pentru-că se pun atâtea piedeci în familie, în atelier, în birou și în toate daraverile lumești. Dar se înșală. Franța se poate preface. Și spre acest scop, în prima linie e de lipsă o bună educațiune creștină a tinerimei«.

Am reprodus aceste constatări din viața poporului francez ca probe, că poporul lipsit fiind de religiozitate grăbește spre prăpastie. Viața omenească fără Dumnezeu, fără religie rămâne un chinval răsunător, obiect fără de nici o valoare. Și simptomele vieții noastre religioase ne indică o stare dezolată, care în multe privințe seamănă cu a poporului francez; căci doleanțele noastre față de credincioși sunt similare: lipsă de religiozitate, dispreț față de sf. taine, probat prin sporirea înspăimântătoare a concubinatelor, neîmpărtășirea cu sf. taină a pocăinții și cuminecaturii, reducerea cazurilor de naștere și, peste tot, neobservarea și eludarea disciplinei bisericești, astfel că dacă n'am avea odiceul să ne botezăm pruncii de mici, am avea poate și credincioși nebotezați. Și dacă considerăm, că biserica noastră nu e perzcutată ca biserica Franței, ci, în misiunea ei moralizatoare, e sprijinită din partea statului, avem înaintea noastră tabloul, ale cărui colori cad sub cea mai severă critică.

Deci cu religiozitatea nu stăm bine. Și ca să putem ajunge la încheierea, ce-o aflăm necesară, va trebui să supunem unei analize modul de gândire și acțiune a credincioșilor, sub raport religios-moral. Eu voi însiră aci numai puține cazuri din viața mea pastorală în convingerea, că cetitorii, pe cari îi privește chestia, au avut ocazia să cunoască mai multe.

Înt'o parohie păstorită de mine, ca om nou, chiar în luminata zi a sf. Paști, sub timpul vecerniei, oprisem jocul, care era în ograda bisericii, ca bunii credincioși să nu fie conturbați în rugăciune și ca să-i îndemn și pe cei îndărătnici a lua parte la înălțătorul serviciu divin. Atâta mi-a trebuit ca să-mi aprind paie în cap. Frunțai de ai comunei, cu un zel vrednic de altă cauză mai bună, protestă în contra dispoziției mele, cu motivări în fel și chip, ba înputându-mi, că le stric obiceiurile. Numai cu amenințări și cu sabia cuvântului mi-a succes să fac ordine. La aceasta am să observ, că din pietate față de Învierea Domnului, Nemții romano-catolici, în această zi sfântă nu țin joc de loc, dar cum mai ales la biserică în timp de rugăciune.

Din voia Domnului am ajuns și noi timpul, în care ne-am crescut cărturari. Pe vremuri, în comitet și epitropia parohială se revirau membri mai mult necărturari, fiindcă cărturarii erau rari. La o restaurare, din timpul mai nou, tinerii cărturari delăturară cu totul pe bătrâni, chiar și pe cărturari, sub cuvânt că aceia nu știu ce hotăresc. Unul zicea, că dacă ar fi el epitrop nu s'ar spesa banii bisericii cum dispune preotul și mai adaugând, că așa face epitropul din comuna M. și a înmulțit averea bisericii. Dar credinciosul meu nu a ajuns epitrop ci membru

în comitet. Și comitetul întreg era acum prenoit cu leaderi cărturari, toți oameni tineri, de bună speranță. Între multele lor isprăvi mai demnă de amintire este aceea, că, la primul preliminar, ei nu primesc în buget cvota de ajutor pentru un alumneu, înpus de autoritatea superioară. După multele lămuriri din parte-mi, m'a surprins răspunsul lor cinic: că ei nu voiesc să-și crească cu banii lor domni, care să-i despoaie. Cvota însă totuși s'a solvit și se solveste regulat. Caracteristic din toate punctele de vedere!

Am avut un învățor pe vremuri, care nu se împărtășea cu sf. taină deodată cu elevii, conform ordinului mai înalt, și nici deosebi, justificându-și procedura cu aceea, că în toți anii lui de pedagogie n'a văzut nici un profesor să se împărtășească. *) Rămâne nerăsturnat adevărul, că: „Exemplele atrag“.

De exemplu ca acestea e avută viața noastră pastorală. Eu am amintit numai pe acestea, fiind foarte instructive; pentru că în ele se manifestă modul de gândire și acțiune a credincioșilor noștri pe teren religios-moral. Acum să le analizăm.

În cazul prim ne izbăște ignoranța crasă și inconștiența creștinului îngâmfat, care crede că ziua St. Paști e dăruită de Dumnezeu pentru joc și tocmai lângă biserică, în timpul rugăciunii; iar dacă e îndrumat la ordine nu vrea să înțeleagă, că biserica încă are o disciplină, căreia creștinul e dator a-i-se supune fără îndărătnisie.

Cazul al doilea miroasă a socialism descreerat. Socialiștii propagă ura în contra domnilor. Și, bineînțeles, și preotul e domn. Idei de acestea nu află pământ steril nici în poporul nostru; iar amețit de ele află bun prilej să le practice în biserică, unde are el drepturi.

Al treilea caz trebuie să ne dea de gândit, că în obștea noastră creștinească sunt și cărturari mari, cari nu-și împlinesc datorințele creștinești, și ce e mai tragic, că cei mai mici îi imitează.

Acestea sunt stări triste într'o biserică cu trecut plin de învățăminte și ne servec cu material bogat de studiat și de a concluda la îndreptarea răului, care roade la temelia vieții creștinești. Tu, preotule, singur nu vei îndrepta aceste stări, Aici se cer și alte remedii.

Orice organizație, fie ea de orice natură își are normele sale, cărora membrii sunt datori să se conformeze; altcum societatea se prăbușește. Cu alte cuvinte există o disciplină, căreia membrii au să i-se supună. Biserica încă e o orga-

*) Adorez tagma învățătoarească. E pădure de stejari verzi cari își cunosc și fac datoria. Numai ici colea câte o uscătură ca în toate tagmele și pădurile. Dar cu cazul produs aci, trebuie să ilustrez situația.

nizație cu disciplină, și aceasta trebuie observată pe toată linia, de sus până jos. Disciplina de fier a făcut ordul lezuților puterernic, teribil chiar pe vremuri. Și azi părinții romano-catolici își trimit fiil în institute de învățământ de ale lezuților, ca să fie buni catolici. Și nu se înșală.

Noi, cu toate doleanțele noastre nu ajungem nimica, până când membrii bisericii nu vor fi disciplinați, de sus până jos, conformându-se întru toate preceptelor bisericii de credință și morală. În direcția aceasta să se stăruie!

Deci, în primul loc, educațiunea și instrucțiunea religioasă-morală pe o scară întinsă și în locul al doilea o disciplină severă bisericască sunt salvarea bisericii,

Domnul nostru Isus Hristos ne a îndat calea mântuirii prin cuvintele: „De vrei să întri în viață implinește poruncile“. Preotul francez amintit mai sus leagă mântuirea de patru prunci: evanghelie, apostolat, penitență și rugăciune. Noi însă avem și porunci bisericăști practicate de moși strămoși.

Cărturaril noștri, până la unul, sunt convinși că biserica ne-a conzervat ființa etnică fiindcă ea posedă toate condițiunile de conzervare. Dar pe vremuri am implinit poruncile ei. Părinții mai vechi ai noștri au dat examen înaintea preotului, înaintea de cununie, și din rugăciuni și din poruncile bisericăști. Acum înțelegem, cât de bine eră aceea. Noi am deviat și dela obiceiuri și dela porunci. De aceea, *prefacere ce ni se împune este: întoarcerea generațiunii prezentului și mai ales a viitorului la curățenia moravurilor străbunilor noștri.*

Nicolae Crișmariu.

Doamne nu sunt vrednic, ca să întri sub acoperemântul meu!

(Predică la Dumineca IV. după Rusalii).

Iubiți credincioși!

În sf. evanghelie de astăzi am făcut cunoștința unui om cu sufletul cinstit și plin de iubire, cum ar trebui să fie toți creștinii. Omul acesta este un soldat, un sutaș, un păgân, căruia i-se face mila de durerile slugii sale. Noi am fost așteptat, ca acest stăpân păgân să lase pe slugă să se prăpădească în cele mai mari chinuri, fără nici un ajutor, și iată din contră, lui i-se moaie inima la durerile slugii și aleargă încoace și încolo după ajutor, și auzind, că Domnul nostru Isus Hristos a venit în Capernaum, nu întârzie să se prostearnă înaintea marelui făcător de minuni, rugându-l cu stăruință, să-i ajute slugii lui bolnave. Mila și iubirea așa de mare ale unui păgân față de slugă sa, îl atinge foarte plăcut pe Mântuitorul lumii, care se declară gata de a grăbi la casa cu bolnavul Sutașul păgân însă auzind cuvintele lui Hristos se cutremură și zice: „Doamne nu sunt vrednic, ca să întri

sub acoperemântul meu, ci zi numai cu cuvântul și se va vindeca servul meu!“ Domnul nostru Isus Hristos, mirându-se de cuvintele sutașului păgân și zicând: „Adevăr zic vouă, că nici în Israel nu am aflat atâta credință“, vindecă dela locul în care se află pe sluga cea bolnavă a sutașului în același ceas.

Iubiții mei creștini! Sutașul acesta păgân par'că e un diamant rătăcit între petri ordinare, câtă cinste arată el față de cei mai mari, de Domnul nostru Isus Hristos și câtă iubire poartă el față de cei mai mici, față de sluga sa. Ce bine i-va fi căzut lui Hristos, că între Iudei, cari îl persecutau încontinuu și cari erau cruzi față de supușii lor, îi iasă în cale un păgân plin de reverință și umilință. De fapt, până când vor mai fi creștini pe fața pământului, purtarea și credința sutașului va trebui să fie un exemplu strălucit.

Oare iubiții mei creștini ce credeți? nu ar fi bine să ne întrebăm și noi cu toată seriozitatea suntem noi vrednici să între Domnul nostru Isus Hristos sub acoperemântul nostru? Și noi ca și sutașul din sf. evanghelie de câteori dăm peste vre-un năcaz mare alergăm în toate părțile după ajutorul omenesc și când vedem că nu mai e scăpare, ne îndreptăm glasul și privirile către ceruri, rugând pe fiul D-zeu să între sub acoperemântul nostru și să ne mântue de dureri. Și de multe ori în clipa după urmă, când pericolul e mai mare și când nouă ni-se pare, că ne rugăm cu toată inima, ajutorul lui Hristos nu vine. Dar cum ar putea să între Hristos sub acoperemintele noastre, când noi suntem nevrednici de o astfel de cinste. Cum să vină Hristos în casele noastre, când de acolo lipsește duhul creștin. Oare domnește în casele noastre frica de D-zeu? Oare tata, mama și copiii bagă bine de seamă, ori de faptele lor nu stau cumva împotriva poruncilor lui D-zeu? Oare nu auzim în atâtea familii creștine în loc de rugăciuni, sudalme urite? În câte case creștine în loc să înflorească virtuțile, înfloresc păcatele. Triste stări ar avea Isus Hristos, intrând în casele noastre. Stăpânii și slugătorii nu se mai înțeleg și nu se mai iubesc unii pe alții ca odinioară, pentrucă în ziua de astăzi nu mai sunt nici unii nici alții, pătrunși de duhul creștinesc. Stăpânul caută să înșale pe slugitor la plată, iară slugitorul pe stăpân la muncă. Înainte vreme stăpânii încredințau slugilor, aceia ce aveau mai scump, copiii. Îngrijirea copiilor și în parte și creșterea lor erau în parte încredințate slugilor cari astăzi sunt priviți ca dușmanii stăpânilor. Oare ce vieată poate fi acolo unde stăpânii și slugii se urăsc pentrucă dănsii unii fără de alții nu pot; stăpânul are lipsă de slugă, iară sluga de stăpân. Cine e de vină aici? Și unii și alții, dacă și stăpânii și slugii ar implini poruncile lui Dumnezeu, ar duce o vieată creștinescă și astăzi ca și de demult ar fi pace, bună înțelegere și iubire între ei. Oare nu sunt tot mai dese certele între părinții și fiu? Și între ființele cari după sânge sunt atât de apropiate au intrat neînțelegerile și sfezile. Cine e devină aici bătrânii ori tinerii? Ambii răspundem noi, căci le lipsește la toți duhul lui Hristos. Lacomia fără săt a intrat în familia creștină și distruge cele mai ferești legături. Părinții părăsesc mai întâiu ogașul vieții creștinești, dedându-se plăcerilor deșerte cum sunt *beția, luxul, hărsinătatea*, și copiii merg apoi după ei. Părinții trăesc mai întâi fără frică de D-zeu și copiii apoi fac după ei.

Cum poate copilul să facă bine când a văzut că părinții lui au făcut tot rele, cum poate copilul să vorbească vorbe frumoase și plăcute când dânsul dela părinții au auzit numai cuvinte necuvincioase. Trai

fericit și liniștit au avut părinții și copiii până când ambii au vețuit creștinește, însă să lapadă și unii și alții de duhul blând și curat al lui Hristos, nefericirea și-a răspândit norii săi negri peste familia creștină. Cum să între deci Hristos în casele unde mai est sfințenie, și curăția? În cele mai multe comune bisericesti certele și svezile sunt la ordinea zilei, cei mai mici nu cinstesc pe cei mai mari iarăși aceștia nu mai iubesc pe cei mai mici. Creștinii dela mic până la mare sunt îmbrăcați în purpură și vison. Procesele sunt destule. Năravurile nu sunt laudabile. Crășmele înfloritoare iară biserica, casa lui Dumnezeu, și morminții. lăcașurile în cari așteaptă cei răposați învierea din morți sunt neglijate și dărăpăcate. Cine e devină ne întrebăm iarăși? Lipsa duhului lui Hristos răspundem a treia-oră. Deci suntem noi vrednici întreb ce cea mai mare durere, cari vremuri de durere și pasuri să între Domnul nostru Isus Hristos subț acoperemintele noastre și să ne mântuie, căci zice apostolul Pavel: Ce împărțășire are dreptatea cu nedreptate? sau ce unire are lumina cu întunerecul? S u ce potrivire are Hristos cu Belia? sau ce parte are credinciosul cu cee necredincios? sau ce însoțire are templul lui Dumnezeu cu idolii (II cor. c. 6. v. 14 - 16). Noi iubii mei credincioși, suntem pară și fum, de sus vine tot darul desăvârșit și toată darea cea bună și dacă noi prin vieța noastră ne creștinească ne împotrivim lui D-zeu oare nu vom lua pedeapsa lui Dumnezeu?

Să ne curățim deci inimile de păcate și să isgonim din casele noastre păcatele urâte care li răpesc toată pacea, toată bunăntel gerea toată fericit. a. Zilnic să cădem cu inimile noastre duhul creștinesc ca la vremuri de grele nevoi să putem zice Doamne ajută-ne, că suntem vrednici noi robii tăi să intri sub acoperămintele noastre. Amin.

Tit.

Din activitatea pastorală.

Correspondență cu-n bătrân.

Iubite bătrânule!

Epistola D-tale scrisă atât de frumos și atât de sincer o cetesc zilnic și cu o adevărată cutremurare mă opresc totdeauna asupra pasagiului următor: „Dragă tinere! Te rog să nu te mai miri decâte-ori mă vezi că sunt trist și tăcut, ocolind oamenii. De când m'am luat adio dela vieța șgomotoasă de oraș și m'am retras în acest drăgălaș și liniștit sat în care mai aflu de prezent, mă încearcă sentimente curioase. Unicii mei prietini sinceri și cinstiți imi sunt cărțile, ziarele și revistele de cari sunt încunjurat în toate zilele. De-abea acum imi pot vedea artificialitatea vieții mele de când m'am rupt de liniștitul și drăgălașul meu sat natal. De și astăzi sunt un om bătrân, o ruină așa zicând a tinărului înfocat de altădată, care a plecat dela țară la oraș se reformeze lumea, să-o facă mai idealistă mai bună, imi vine de multe-ori să rād așa dela baietile inimii de mine însumi. Oh cât eram și eu la vârsta D-tale de neîndestulit, am dorit și eu palate de aur, māriri peste māriri, și cât mă simt astăzi de bine în odaia aceasta simplă și curată dela sat, a cărei ferestrii sunt așezate spre soare și spre niște meri și cainsii franzoși și plini de roade. Acum vād de-abea cât am trăit de mult pe gustul altora și cât de puțin pe gustul meu. Cu ce suflet simplu și curat am plecat din satul meu și cum mi-l-am pătat de urât la

oraș. Ști D-ta bine, „Imprejurările“ afurisite de „Imprejurările“ m'au silit din când să mint și să mă lingușesc așa ca acum dându-mi seama de toate faptele mele în singurătatea și liniștea satului meu, vād că sunt un minciinos, lingușitor și răutăcios dela roată. Acum imi aduc bine aminte că de câte-ori a îndrāsinit cineva măcar și numai pe departe să-mi spună adevărul în ochi, eu l-am sfășiat în bucăți, l-am nimicic. Da dragă tinere, te rog să nu-ți faci nici o iluzie despre mine, acesta e adevărul. Și cât timp scump nu m'am perdut hărtoindu-mă cu prostu și ce deosebită plăcere sufletească am simțit când imi reușia din când în când să mai tăvălesc la pământ câte unul. Și cum imi plăceau complimentele și lingușirile, însă acum sunt convins că ticăloșii cari s'au plecat până la pământ înaintea mea după ce au ajuns acasă s'au sfărșit de rās. Toate deșertăciunile vieții mele au început acum să mă doară cumplit. Gândul acela că mi-am risipit vieța întreagă, pe netrebnicii în loc să-o fi folosit cu minte, imi pricinuește zile și nopți amare. Cu puterea mea fizică mi-ași fi putut croi o existență materială, sigură, cu puterile mele sufletești mi-ași fi putut câștiga un inter nobil și luminos și eu în loc de toate acestea m'am dedicat vieța unor plăceri comune. Uite alătura de căsuța mea locuște un fost coleg de școala populară. Într'o bună dimineață ne-am uitat lung unul la altul până-ce eu i-am spus că merg departe la școală. Anii au trecut și noi amāndoi am îmbatrānit el Ioan în hainelē lui țărănești albe și curate și eu în hainele mele domnești pistrițe. Adeseori se întâmplă că subț seara ne întâlnim și edem pe banca dinaintea casei împrejmuită cu pomi frumoși și apoi ne mai întrebam unul pe altul de cursul vieții. Ce ai mai făcut tu Ioane de când ne-am despărțit? îl întreb eu. Ce să fi făcut imi răspunde liniștit colegul Ioan, păcāind din lula lui de spumă. Iacă bunul Dumnezeu m'a dāruiț cu vieța mea, cu trei feciori și două fete și eu cu ajutorul lui Dumnezeu pe toți i-am crescut și când și-or ajuns vârsta i-am așezat. Acum toți își au casele și averile lor și eu atāta lucru mai am să i-au bălicelul în mână și în toată dimineața și seara sa bat la fieștecare în poartă întrebāndu-i ori de sunt sănātoși și le merge bine. Și dacă-i bine, bine, vin înapoi să-mi caut de treabă mai departe. Da bine măi Ioane n'ai mințit și n'ai înșelat pe nimenea dacă ai făcut atāta avere? La întrebarea aceasta fratele Ioan face doi ochi cât două cepe de mari, scoate lula din gură, lucru care se întâmplă numai la momente solemne și-mi răspunde mirat. Nu domnule! n'am mințit și n'am înșelat pe nimenea pențru-că m'am temut de Dumnezeu, care mi-a sporit averea și apoi se opri și-mi ilustrează cu multe exemple din vieța satului ce au pățit minciinosii, și înșelelătorii. Da pe suflet nu ai luat pe nimenea îl întreb eu mai departe Fratele Ioan acum se înholbează și mai tare și-și face cruci. Bine! tare bine și frumos, atunci îl liniștesc eu gândindu-mă cu durere că ce pită curată ai māncat și ce vieța fericită duci frate Ioane care ai rămas acasă la plug și la groapă Trāiesc dragă tinere zilele grozave ale remuscārilor de conștiință cari le aduce cu sine o *vieța greșită* nebazată pe adevăr și sinceritate. Sperez ca bunul Dumnezeu o să mă ajute se trec peste durerile de astăzi și atunci iarăși să pot relua firul vieții frumoase acolo unde l-am lāsāt în copilārie. Fratele Ioan cel cu casa de lângă mine încă imi stā întru ajutor. Vieța greșită și nerodnică a bătrānilor ca și mine să fie un îndemn pentru voi tinerii ca să fiți economisātori cumiți ai vieții voastre. *Munca neînteruptă și*

cinstea nepătată să vă fie stelele călăuzătoare în piedecile și întunecimile vieții acesteia și atunci voi o să deveniți mari binefăcători ai neamului nostru...

Iubite bătrânule! Autospovedania aceasta a D-tale atât de nerulătoare vă prezintă înaintea mea, în cea mai simpatică lumină. Cine are curaj să-și recunoască așa de franc greșelele vieții dă dovadă, că mai are o respectabilă rezervă de puteri morale. Cine omoară fără frică în sine pe omul cel vechi acela arată și va putea d veni un om nou și măcar în preiarăna vieții. De câte-ori nu vede omul că copaci bătrâni pe cari i-au rupt vânturile ori fulgerile, primăvara dau ramuri verzi și sănătoase și înfloresc în rând cu pomii cei tineri. Renașterea omului nici când nu e târzie și dansa aduce la ori-cevârsta putere de muncă și fericire. D-Voastră sunteți un *exemplu frumos* pentru noi tinerii cari în zilele de astăzi untem bătrâni înaintea de vreme și credem că cultura omului se începe pe dinafară dela pantalonii corect călcați și dela frizura binepeptenată. Curajul unui bătrân de-a învia din morți e o muștrare pentru tinerii cari i-și află plăcerea în vorbe păsărești și cred că mijloacele adevărate de cultură sunt alifiiile și pieptenile.

Iubite bătrânule! Eu îți doresc din toată inima mea zile îndelungate ca să poți gusta pe deplin fericirea reînscătoșării sufletesti și nu odata-mi doresc plăcerea de a-și putea să șed și eu în aceste seri frumoase împreună cu D-Voastră pe banca aceia dinaintea casei lui Badea Ioan, care ține la lula lui de spumă ca la organ trupesc propriu și să-l ascult cum povestește de lin și dulce despre pacostile vieții acesteia.

Al D-tale
Stimător.

Felicitările alesului metropolit V. Mangra.

I. P. C. S. a fost felicitat în scrisori și telegrame de următorii Ministrii: Ștefan Tisza și soția, Miskolczy comite suprem, Harkányi János, Jankovich Béla, Tellezky János, Hazai Samu, Markovits Manó comite suprem, Tisza Kálmán.

Rog primește pentru alegerea de metropolit cordialele mele felicitări. Repta metropolitul Bucovinei. Din inimă curată și din tot sufletul mulți ani t-ți poftesc în scaunul metropolitan din Ardeal, Dumnezeu nu părăsește pe nevinovații. Ștefan Calvinescu profesor seminarul central.

Din inimă curată poftesc, ca ocuparea scaunului metropolitan să fie spre mângâierea diecezei și a popoului românesc, gratulez majorității impozante. Dr. Ioan Mihu.

Joanovich Sándor comite suprem Timișoara, Craus comite suprem Nyitra, contele Degenfeld președintele conventului reformat, Berzeviczy Albert, Tarnay Gyula comite suprem Mișcolț, contele Bethlen Balázs, Lukács György consilier intim, Illosvay Lajos secretar de stat, Bölönyi József, id Erdélyi Sándor, Markovits Antal și familia, Gyalokay Sándor comite suprem, Rednik Gábor, Molnár Viktor, Miskolczy Imre, Lábán Lajos, baron Vojnits Sándor, Baan Endre Siket și familia, Németh István, Darvai Fülöp, Giesswein Sándor, baron Podmaniczky Károly și soția, baron Montbach deputat, Mayer Ödön, Dr. Rosenberg deputat, Tagányi János, Hantos Elemer, László Mihály, Popovici notar Kétegyháza, Miskolczy Barnabás, Dungyerszky Bogdán, Kozma Andor, Dr. Stein-

hardt Arad, Nemes deputat, Sas Ede, Hegedüs Nándor, Pallay Lajos, Nagy Márton, özv. des Echenolles Kruspér Sándorné, Márton Manó, Vargha Gábor, Szabó Lajos, Stauber József Arad, Fehér Dezső, Kazy József, Dr. Konrád Márk, Lengyel Zoltán, Issekutz Győző, Lázár János, Man Lajos, Muzsa Gyula, Dr. Halász Elemér, Daraban Endre, Nagy Sándor deputat, Imrik Zoltán, ifj. Moskovits Mór, Dr. Papp József, Gerő Ármán, Bérczy Imre, Fildán procuror regesc, Dr. Schmidt deputat, Mangra protopretor, Dr. Popper Ákos, Dr. Dési Géza, Rózsa Izsó, Dr. Cseresnyés Béla, Niamessnyi Mihály, Hegedüs Loránt, Dr. Papp János, Salusinszky Imre, Mártonffy Márton, Hagedüs Kálmán, Benedek Sándor consilier intim, Dr. Móricz Ernő, Dr. Bánóczy Kálmán, Kinzi comite suprem Arad.

Dr. Demetriu Barbu Chișineu, Mureșan protopresbiter Turda, Bercan protopresbiter Kőhalom, Dr. Petruțiu avocat Brașov, Major protopresbiter Șeitin, Chiroi avocat Becicherecul-mare, Dr. Parasca Hațeg, Alexandru Golea Bihardobroșd, Iosif Diamandi, Gerlan Fugyivásárhely, Dr. Nicolae Popovici, familia Mihailovici Arad, George Prostan, Negru Egres, Dr. Gavril Gerlan, Rusan Alba-Iulia, Mercsa notar Nădlac, George Petrovici Nădlac, Szabó Szilviusz, Vuscan preot, Suluc director de bancă Nădlac, Corpul profesoral dela gimnaziul din Brad, familia Popovici Nagyszalonta, Bodea preot militar, Jorgovics, Purkár, Tulkán Arad, Germán profesor Lipova, Hamsea protopresbiter, Simion Cornea preot Bătașia, Oprea protopresbiter Timișoara, Octavian Crișmar Kassa, Maximilian preot Brașov, Crainic preot Fugyivásárhely, familia Popa Drágeséke, Eugenia Vassil Totvárădia, Maros Gábor loc de director Antistia comunală biserică Földvár, Hamsea protopresbiter Zernești, Florea Momac notar Pecica-română, Candrea jude-cercual Lipova, Titus Gheaja protopresbiter Segesvár, Dr. Farkas Jánosné Dej, Romulus Bica Zărând, Pavel Dirlea Boroșineu, Turik și Mladin preoți, Dr. Petrovici Becicherecul-mare, preotul Pelle, Dr. Boros János avocat, Dr. Ioan Damian avocat, Józ Gábor, Ladislau Bologa Sibiu, Dr. Beu medic Sibiu, Verner Kálmán, Dr. George Roxin de pe câmpul de luptă, soția generalului Kreyey (bărbatul-său pe câmpul de luptă), Dr. Thury Kálmán, Dr. Iosif Sigescu consilier de curte, Iuliu Tolde profesor Módor, Kocsán János, Dr. Kiss Géza, Traian Terebenți, Nistor Blaga Nadab, Șefu de gară, Várád, Horváth Helén Maria Bucia. Szores, Popovici Vasile, vād. Adela Brote Brașov, Olariu Petru capelan n Algyógy, Matoră R. Vorcă, Dr. Ciuhandu George Arad, Dr. Suciú Iustin Arad, Vățian Traian Arad, Sulica Valeria Brașov, familia Kéri Brad, Samuil Békés Budapesta.

Congresul național-bisericesc.

Ședința a șaptea.

S'a ținut Duminecă, în 6 August n. la orele 4 d. a. A fost ultima ședință a congresului ordinar. President P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, notar de ședință Dr. Pavel Roșca.

Se intră în ordinea de zi. În numele comisiunii organizatoare raportează P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, în chestia arondării de nou a protopresbiteratului Timișoara din dieceza Aradului, împărțit acum în două, protopresbiteratul Vinga și Timișoara. Propune luarea raportului despre aceasta împărțire la cunoștință. Să primește propunerea.

Aceiaș raportor raportează în chestia propunerii făcute de deputatul Dr. Gavril Cosma, pentru a se da

o interpretare clară unor dispoziții din regulamentul pentru alegerea de protopresbiteri. Comisiunea e de părerea, că regulamentul e clar, nu are trebuință de interpretare. Se aduce concludus în acest înțeles.

Acelaș raportor raportează în chestia propunerii deputatul Traian Suci, pentru modificarea unui paragraf din regulamentul despre procedura judecătorească în chestii disciplinare. Comisiunea propune se fie îndrumat consistorul mitropolitan să studieze chestia și să facă propunere viitorului congres. Se primește.

Tot comisiunea organizatoare referă prin Dr. Graviil Cosma în chestia reprezentării consistorului din Oradea-mare pentru înființarea episcopiei ortodoxe române din Oradea-mare. Comisiunea propune, să fie îndrumat consistorul mitropolitan, ca să eșcute concludusul adus în privința aceasta la anul 1909.

Vorbește P. C. Sa, Protosincelul Dr. Iosif Traian Badescu, și cere, ca eșcutarea concludusului să se facă numai cu privire la episcopia nouă din Oradea-mare, iar cu privire la celelalte două, și mai ales la a Timișorii, să rămână în suspens. Face propunerea în acest sens.

P. C. Sa, Arhimandritul Vasilie Mangra crede, că consistorul mitropolitan nu va eșcuta din concludusul congresual adus la anul 1909 decât numai aceea, ce va putea fi eșcutat. Să se primească deci propunerea comisiunii și să lase în grija consistorului mitropolitan punerea concludusului în eșcutare.

Deputatul Nicolae Ivan e convins despre necesitatea înființării episcopiei din Oradea mare și a celei din Cluj, nu însă și despre necesitatea înființării episcopiei din Timișoara Dorește, ca în acest sens să aducă congresul concludus nou, care apoi se fie pus în eșcutare. Face propunere în acest înțeles, adică să se înființeze întâi episcopiile din Oradea Mare și Cluj, iar înființarea celei dela Timișoara să se amâne.

Deputatul Dr. Gheorghe Popa, face constatarea că aducerea concludusului congresual, despre care e vorba, au fost premers de mari sbuciumări ale frunțașilor și și credincioșilor interesați. E pentru acceptarea propunerii comisiunii, dar eșcutarea concludusului să fie lăsată în buna chibzneață a consistorului mitropolitan.

P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, ca president, comunică congresului, că după §-ul 98 al Statului organic, sub durata vacanței scaunului mitropolitan nu se pot face inovații, deci nu se pot schimba concluduse aduse mai înainte.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, e de părerea, că concludusul adus în anul 1909 numai în întregime poate să fie eșcutat. E pentru acceptarea propunerii comisiunii.

P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, arată că înființarea episcopiilor nouă a fost ideea și dorința marelui Arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna, care a lăsat și fundațiune pentru înființarea lor, dar a avut în vedere în prima linie episcopia din Timișoara și Oradeamare. Nu e pentru modificarea concludusului adus, ci pentru eșcutarea lui, dacă e cu puțință. Să fie deci înființate toate episcopiile, atunci când va afla consistorul mitropolitan că e posibil și oportua. E pentru propunerea comisiunii.

Mai vorbește P. C. Sa, Protosincelul Dr. Badescu, apoi raportorul. Congresul primește propunerea comisiunii organizatoare. Protosincelul Dr. Iosif T. Badescu face acum amandamentul, ca în privința arondării nouălor episcopii să fie ascultate de nou sinoadele eparhiale interesate ca să-și dea părerea.

Acelaș raportor propune în numele comisiunii organizatoare, să se asemneze pe seama consistorului

dela Oradeamare suma de 200.000 coroane, pentru a achita prețul caselor cumpărate pentru a forma locuința vicarului, respective a noului episcop, și spre a putea fi adăpostite în ele oficiile consistoriale. Bani să se dea din fundațiunea Șaguna, lăsată pentru înființarea episcopilor noue. Dă lămurări P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, presidentul congresului, apoi se primește propunerea comisiunii.

P. C. Sa, Arhimandritul Vasilie Mangra, declară, că renunță de a mai fi membru în senatul bisericesc al consistorului mitropolitan. Se ia la cunoștință.

Se pune acum la ordinea zilei alegerea membrilor consistorului mitropolitan. Se suspendează ședința pentru consultare, iar după redeschidere se alege comisiunea scrutătoare, compusă din P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca și din domnii Sava Raicu și Titu Margineanțu.

Se citește lista deputaților ordinari și fiecare deputat present depune în urmă lista de votare. Se constată, că au votat 81 deputați. După facerea scrutiniului, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca raportează, că voturile cele mai multe (între 69 și 80) le-au întrunit următorii:

În senatul bisericesc au fost aleși membri ordinarii: Roman R. Ciorogariu, Protosincel, și Dr. Petru Ionescu.

În senatul școlar, membri ordinarii: Lazar Triteanu, Procupiu Givulescu, Arseniu Vlaicu, Nicolae Zigre, Dr. Gheorghe Popa, Patriciu Dragalina, Membri suplenți: Dr. Iosif I. Olariu, Dr. Vasilie Bologa, Dr. Ioan Mihu, Dr. Iosif Blaga, Nicolae Sulică, Dr. Graviil Cosma.

În senatul epitropesc, membri ordinarii: Mateiu Voileanu, Dr. George Popovici, Dr. Iancu Mețianu, Sava Raicu, Const. Burdea și Dominic Rațiu. Membri suplenți: Dr. Ioan Stroia, Dr. Gheorghe Proca, Dr. Toma Ienciu, Aurel Moaca, Victor Tordeșanu și Aurel Petroviciu.

Înaltul presidiu li declară pe toți membri aleși ai consistorului mitropolitan, iar celor doi membri din senatul bisericesc le dă aprobarea cerută canonică.

La propunerea deputatului Dr. Gheorghe Popa se alege comisiunea congresuală pentru despărțirea ierarhică, compusă din următorii membri: Mitropolitul ales, P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului P. C. Sa, Arhimandritul Filaret Musta, P. C. Sa Protosincelul, Roman R. Ciorogariu, și mirenii Emanuil Ungureanu Ilie Trăilă, Petru Truța și Petru Zepeneagu.

În reprezentarea fundațiunii *Agora-Gall* se alege următorii domnii: Nicolae Garoiu, Sava Raicu, Titu Hațeg și Dr. Gheorghe Popa.

Urmează raportul comisiunii epitropești asupra budg-etului consistorului mitropolit pe anul 1916/17. Raportorul comisiunii, Arseniu Vlaicu, propune votarea budg-etului. Să primește.

La propunerea notarului general se votează speșele avute cu congresul ordinar și electoral, iar cu autentificarea proceselor verbale neverificate, se încredințează deputații congresuali aflători în Sibiu.

Cu aceste terminate fiind toate agendele congresului, P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, mulțemește întâi bunului Dumnezeu pentru ajutorul dat întru rezolvarea norocoasă a tuturor chestiilor, apoi domnilor deputați, pentru obiectivitatea și serioșitatea observată în congres, și declară sesiunea actuală congresuală de încheiată. În numele congresului mulțemește P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, P. S. Sa, Părintelui Episcop, pentru înțeleapta conducere a congresului. Se fac ovațiuni P. S. Sa și la oarele 7 seara deputați

congresuali părăsesc sala, în care au asistat la multe scene frumoase și în care au primit multe îndemnuri bune pentru viitor. Fie ca roadele acestui congres să fie văzute și gustate de toți!

Nr. 3071/1916.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad. Cu internat și drept de publicitate.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1916—1917 se vor face în zilele de 15/28—17/30 septembrie) a. c. în localitatea școlii (strada Teleky)

Pentru acest an școlar, în vederea scumpetei tot mai mari, taxa de întreținere în internat s'a stabilit cu 850 cor. și se plătește anticipativ în 4 rate de câte 212 cor. și 50 fil. anume: la 1 septembrie, 1 noiembrie, 1 februarie și 1 aprilie, la Administrația casei consistoriale în persoană sau cu posta. Didactrul școlar pentru elevele interne este de 50 cor. la an și se plătește la direcțiunea școlii în 4 rate de câte 12 cor. 50 fil. și anume în 1 sept., 1 noiembrie, 1 februarie și 1 aprilie.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. Instrucțiunea recerută pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația rămână, maghiară și germană, apoi instrucție în economia de casă, deprindere în pregătirea bucatelor, croit și cusut.

2. Locuință în odăi igienice îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vîpt întreg și anume: dejun, prânz (3 plese), ogină și cină.

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie.

Afară de taxa de întreținere și de didactru elevele interne mai au a solvi 10 cor. ca taxă medicală (pe întregul an), pentru care taxă elevele interne vor primi, în caz de lipsă, îngrijire medicală și medicamente.

Pentru instrucția de pian se plătește lunar o taxă de 10 cor. (de 3 ori pe săptămână câte 1/2 oră), sau 18 cor. (de 3 ori la săptămână câte 1 oră întreagă).

Înainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să dovedească plățile ratei prime din taxa de întreținere.

Elevele externe vor plăti didactru de 80 cor la an, care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale de câte 20 cor. și anume rata I la înscrierea din sept., rata a II-a la 1 noiembrie, rata a III-a în 1 februarie și rata a IV-a la 1 aprilie, deosemena la direcțiunea școlii.

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti la înscriere încă următoarele taxe: 2 cor. taxă de înscriere, 12 cor. taxă pentru fondul regnicolar de penziune, 2 cor. pentru biblioteca școlară și 2 coroane pentru anuar.

Afară de taxa pentru întreținerea în internat, toate celelalte taxe se plătesc la direcțiunea școlii. Tot la direcțiunea școlii se plătește lunar și anticipativ taxa de pian.

Elevele interne, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, fie absentarea mai lungă sau mai scurtă, vor avea să plătească întreaga taxă de întreținere, dar numai în cazul, când eleva respectivă, pe lângă toate că ar fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele cari ar intra mai târziu în internat, vor avea să plătească întreaga taxă, care cade pe cvartalul în care vor fi primite în internat.

În clasa I civilă se primesc eleve, cari dovedesc că au absolvat cu succes cel puțin 4 clase elementare ori în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

În celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasele premergătoare la vre-o școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc pe baza unui examen de primire în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la examenul de primire. Supunerea la examenul de primire e împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primadată la școală, au să producă: extras de botez (din matricula bisericească), atestat școlar din clasa precedentă și certificat da revaccinare.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapumă cu 2 cearșafuri, 2 cearșafuri pentru pat și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 pahare (unul pentru beut și altul pentru dinți), 4 cărpe pentru șters laborul, perie de cap, de dinți și de haine, piaptăn și foarfeci, 2 părechi de ghetete și 1 ploier.

Afară de acestea, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu recerutele manuale și recvizite de învățământ și cu recvizitele de scris, de lucru de mână (și de muzică, cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune la mână directoarei internatului o sumă oarecare de bani, despre cari se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părtinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformeii, care va fi modestă se vor lua la vremea sa dispozițiuni, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe în 24 august (6 sept.) și dela acest termin elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, din ședința Consistorului gr.-or. român ca senat școlar, ținută în 30 iunie (13 iulie) 1916.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Anunț școlar.

Subsemnata direcțiune aduce la cunoștința elevilor institutului ped-teol. gr.-or. român din Arad, că:

1. În despărțământul pedagogic se vor începe prelegerile la 18 Septembrie (1 Octombrie). Terminul examenului de corigență se va fixa ulterior în cadrul prelegerilor amânate.

2. Relativ la despărțământul teologic se va da comunicat în Nrul viitor a „Bisericii și Școlii“, după ce se vor termina pertactările inițiate de a se amâna și la acest despărțământ începerea prelegerilor pe terminul de 18 Septembrie (1 Octombrie).

În interesul bine înțeles al fiecărui elev, să trimită pe postă taxele de înscriere și anume:

1. În despărțământul pedagogic elevii ordinari 36 cor. 40 fil. iar elevii privațiști 46 cor. 40 fil. Cei ce la

inscrierile din lunie ar fi achitat anume ordinari numai 24 cor. 40 fil respective privatiștii 34 cor. 40 fil, să trimită diferența de 12 cor.

2. În despartământul teologic elevii ordinari din dieceza Aradului 71 cor. 40 fil. iar privatiștii 74 cor. 40 fil. Elevii din alte dieceze cu 20 cor. mai mult, adică 91 cor. 40 respective 94 cor. 40 fil. Cei ce au solvit taxele vechi la inscrierile din lunie să le întregescă la suma urcată pe cale postală.

Ziarele românești sunt rugate a reproduce acest anunț școlar, ca se ia veste despre el și elevii noștri din alte dieceze, iar onoratele oficii parohiale sunt rugate a aduce la cunoștința elevilor din localitățile lor publicațiunea prezentă.

ROMAN CIOROGARIU,
dir. inst. ped-teol. din Arad.

ad. 2079.

Concurs.

Pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din *Beiuș* pe anul șc. 1916/17 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa rectorului internatului până în 16/29 august 1916, provăzute cu: testimoniul școlar, estras de botez și atestat medical, cumcă elevul este deplin sănătos.

Taxa anuală de întreținere este de 740 coroane, care se va achita în 4 rate: 230 cor. la înscriere, 170 cor. în 15 noembrie, 170 cor. la 1 februarie 1917 și 170 cor. în 15 aprilie. Taxa întreagă este a se solvi și dacă anul școlar s'ar termina mai iute.

Tot la înscriere se mai plătește o taxă de 2 coroane, pentru biblioteca internatului, iar 1 coroană, pentru corespondarea cu părinții.

Elevii primesc în internat întreținerea întreagă: locuință, vipt (dimineata lapte, la prânz 3 plese, sara 2 plese) lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucțiune,

Fiecare elev intern are să aducă cu sine: 1 saltea (strojac) pentru pae, 2 ciarciafuri de pat, 1 plapomă, 2 ciarciafuri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergere, 3 servete, 6 cămeși de purtat, 3 cămași de noapte, 6 păr. de ismene, 6 păr. de ciorapi, 12 batiste, 2 rânduri de vestminte, 1 palton de iarnă, 2 păr. de ghete, sapun, perie de haine, de dinți, de cap, de ghete, 1 peaplan des și unul rar.

În albituri să fie cusut cu fir, întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile după expirarea termenului pentru solvirea ratelor nu și-au achitat taxele, vor fi eschiși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 coroane, pentru fiecare lună, ce mai este din anul școlar.

Se observează, că și elevii, cari au fost așezați în anul trecut în internat au să petiționeze din nou pentru primire.

Oradea-mare, la 14/27 iulie 1916.

Consistorul eparhial gr.-or. român.

Vasilie Mangra,
vicar episcopesc.

CRONICA.

AVIZ.

Conform unei ordinațiuni ministeriale încercarea prelegerilor la **Institutul pedagogic și la Școala de fete gr.-or. rom. din Arad**, s'a amânat pe ziua de 18 Sept. (1 Oct) **Vezi anunțurile școlare din acest număr al „Bis. și Școalei“!**

Aniversarea nașterii împăratului: În 5/18 aug. sa serbat și la biserica noastră catedrală din loc cu o solemnitate deosebită aniversarea nașterii bătrânului nostru monarch care impluește sub povara atât de grea a cărmuirii țării — 86 de ani ai etății. A pontificat însuși P. S. S. Dl. Episcop diecezan Ioan I. Papp acultat de preoții Vătin, Olariu Bălenu și diaconul Dr. Lazar Iacob. În catedrala tixită de soldați și civili, cari au vanit să-și manifesteze și prin aceasta alipirea, dragostea și încrederea în iubitului nostru monarch, au resnuit în mod atât pe sol-mn cântăcele și rugile ridicate către Atotputernicul, ca să se îndure și să ni-l păs-reze încă întru mulți ani. La finea serviciului părintele militar din loc d. Brlean în cuvintele elogiioasă ține o prea frumoasă dredică de pe însămnătatea zilei fiind ascultat cu viu interes, mai cu seamă de soldați, cari au plecat apoi și cu o mângâiere în suflet.

Nr. 3876/1916.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de directoră la internatul școlii diecezane gr.-or. române civile de fete din Arad cu termen de **21 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“ se publică concurs.

Dela recurente se cere:

1. Să poseadă în graiu și scris perfect limba română și cea maghiară, apoi limba germană ori cea franceză.

2. Sa aibă cel puțin 4 clase civile.

3. Să fie de religiunea gr.-or. română.

4. Prin atestat medical să dovedească sănătatea.

5. Să fie în stare a conduce economia și socoțile internatului.

6. Despre eventualul serviciu de până aci să producă atestat dela organele competente.

Beneficiul împreună cu acest post va fi următorul:

Cortel și întreținere completă în internat și salariu anual de 1000 cor.

Obligamentele directoarei se cuprind în regulamentul intern pentru școala de fete și internatul ei; care oricând în orele oficiale se poate vedea la secretariul consistorial.

Arad, din ședința consistoriului gr.-or. românând ca senat școlar ținută în 11/24 August 1916.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala gr. or. română din Bunești se escrie concurs cu termen de alegere 30 de zile dela prima publicare în organul oficios pe lângă următorul beneficiu.

- 1. În numărul dela comuna bisericască 600 cor.
- 2. Stole cantonale 100 cor.
- 3. Lemne de încălzit.
- 4. Cuartir cerespunzător și grădină de legume.
- 5. Intregirea de la stat sub rezolvire.

Reflecții la aceasta stațiune își vor înaintea recursul ajustat, cu documentele originale prevăzute de regulament P. O. oficiu ppresbiteral în Közvényes p. u. Kisszedres, având a se arăta credincioșilor de aici termen regulamentar.

Comitatul parohial

În conțelegere cu: V. Nicoruția vicar ppsc.

—○— 1—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de clasa II-a din Budinț tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

- 1. O sesie parohială de 30 jughere pământ arător
- 2. Stolele legale.
- 3. Folosirea intra și estravilanului par., fiecare de câte 800□
- 4. Eventualul ajutor dela stat.

Darea după sesie o solvește preotul.

Alesul preot e îndatorat să catehizeze școlarii gr.-or. rom. din parohie, fără vre-o remunerațiune.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt poștiți să-și aștearnă petițiile instruate conform dispozițiilor regulamentare și întrucât sunt în funcțiune, să accludă și atestat de serviciu dela șeful respectiv, comitetului parohial din Budinț, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. al Belințului (Belenceze, Temes-megy) și

ținând samă de dispozițiile sub durata concursului, în vre-o Duminecă, ori sârbătoare, în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și eventual și în oratorie.

tare, tipic și eventual și în oratorie.

Să observe că, alesul preot, e dator să asigure văduvei preotese și orfanilor rău-ași după reposatul preot venitul precizat în §-ul 26 din regulamentul pentru parohii.

Comitetul parohial

În înțelegere cu: Gherasim Serb protopresbiter.

—○— 1—3

În urma încuviințării Veneratului Consistor eparhial din Oradea-mare No. 271 B. 1916 prin aceasta să publică a treia oară concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I (primă) B. Forâu-Prisaca din protoprezbiteratul Beiuș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

- 1. Casa parohială;
- 2. Pământ parohial arător de nouă cubule și fânățe de trei cubule;
- 3. Bir preotesc dela fiecare casă o măsură (vică de cucuruz sfârmat);
- 4. Stolele înaintate;
- 5. Zilele de lucru cu mâna pe an 100. sau una coroană de ziuaș;
- 6. Intregirea dotațiunei dela stat.

Alesul e îndatorat a catehiza la școala elementară fără altă remunerație.

Cei ce doresc a reflecta la aceasta parohie sunt poștiți a-și înaintea recursul lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din B. Forâu-Prisaca, oficiului protopopesic gr. or. român din Beiuș (Belényes) având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, cu observare § lui 33 din „Regulamentul“ pentru parohii. în sf. biserică din B. Forâu-Prisaca, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Moise Popoviciu adm. ppsc.

—□— 2—3

Pentru vacantul post învățătoresc-cantoral din înand comitatul Bihor, ppiatul Tinca pe lângă următoarea dotațiune:

- 1. Cuartir liber cu grădină de legume.
- 2. În numărariu 200 cor.
- 3. Pământ 8 jug. 1301□ în valoare 210 cor.
- 4. 5 cubule cucuruz și 5 cubule grâu în valoare 124 coroane și 60 fil.
- 5. Deputatul de lemn 66 coroane 60 fil.
- 6. Venite cantonale 51 coroane.

Contribuțiunea are să o plătească alesul.

Ajutorul de stat pentru întregire salariului au fost votat pentru fostul învățătoriu.

Reflecții la acest post în termen de 30 zile au să se prezinte în sfânta biserică din înand pentru

ași arăta desteritatea în cele rituale, iar recursurile lor adresate comitetului parohial, să le înainteze subscrișului protoprezbiter.

Nicolae Rocsin.
protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc-cantoral devenit vacant prin moartea lui Paul Papp dela școala gr. or. rom. din Illye-Ciumeghiu com. Bihor, protopopiatul Tinca cu termen de 30 zile dela publicarea în foaia oficioasă, pe lângă următoarea notațiune:

1. cvartir liber cu grădină de legume.

2. Bani gata 1200 cor. salar fundameetal acoperit prin repartiție pe credincioși, și solvit prin epitropia parohială pe 3 luni înainte, notificându-se ca comuna bisericească nu reflectează la ajutor de stat.

3. Stoalele îndatinate dela mort 2 cor. cununie și maslu câte 1—1 cor.

4. Pentru conferință 30 cor.

5. Pentru scripturistică 10 cor.

De cvartir și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din loc pentru ași arăta desteritatea în celea rituale, iar recursurile lor ajustate conform regulamentului le vor adresa comitetului parohial și înainte subscrișului protopresbiter. cu adausul ca la rugare vor adresa o de larațiune. ca numai după serviciul prestat la această școală i-se va computa îmbunătățirea salarului pretins și staverit prin lege și anii de serviciu de până aci nu va pretinde a se lua în socotință.

Dat în sedința com. par: ținută la 31 Iulie — 13 August 1916.

Teodor Sava m. p.
notar.

Iosif Rocsin m. p.
președinte

În conțelegere cu mine *N. Rocsin* m. p. protopop.

—□—

2—3

Pentru postul de învățător-cantor dela școala confesională din Dobrești protopresbiteratul Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ cu următorul salar:

1. Locuință și grădină.

2. Dela parohie 710 cor ; pentru încălzirea salei de învățământ 10 m. lemne, pentru curățirea școalei 80 cor.; pentru conferință 20 cor.; dela înmormântare mită 1 cor.; dela înmormântare mare 2—3 cor.; dela liturgie privată 1 cor.; dela maslu 1 cor.

3. Intregirea de stat, votată cu Nr. 101,556/2916 M.

Alesul are să propună toate ștudiile obligate, să provadă cantoratul și până la îndeplinirea postului de paroh să provadă și catehizarea.

Recursurile regulamentare se vor înainte pe calea oficiului protopopesc din Beiuș, iar recurenții se vor prezenta în vre-o duminecă ori sârbătoare în biserică din Dobrești, spre ași arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. ppsc.

—□—

3—3

Librăria diecezană Arad

(strada Deák Ferencz Nrul 35).

**Mare depozit în ornate și
recvizite bisericesti (mormânturi, prapori, cădelnițe,
cruci, candel, potire, litier,
steluțe, miruitor, lingurițe,
discuri, còpil etc.)**

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.